OCHORENIE (COVID-19)

AKTUALIZOVANÉ ODPORÚČANIA NA POUŽÍVANIE OSOBNÝCH OCHRANNÝCH PROSTRIEDKOV PRI SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI O OSOBY SO SUSPEKTNOU ALEBO POTVRDENOU COVID-19

Kľúčové opatrenia

Vzhľadom na aktualizované informácie o COVID-19 sa na rutinnú starostlivosť o pacientov s podozrením na alebo potvrdenou COVID-19 odporúčajú opatrenia na zabránenie prenosu kvapôčkovej infekcie priamym kontaktom.

Pozadie rozhodnutia

Po dvoch a pol mesiacoch globálnych klinických skúseností a aktualizovaných vedeckých a epidemiologických dôkazoch cesty prenosu pre COVID-19 odhalili toto:

- Prípady a zoskupenia ochorení COVID-19 ukazujú, že sa prenáša kvapôčkami pri priamom kontakte.
- Väčšina prípadov je spojená s prenosom z človeka na človeka prostredníctvom priameho kontaktu s niekým, kto je pozitívny pre COVID-19.
- Dôkaz o tom, že by sa COVID-19 prenášal vzduchom, sa zatiaľ nepotvrdil.

Ochrana pracovníkov sociálnych služieb a klientov vo všetkých typoch zariadení zostáva prvoradou.

Tento dokument sa bude revidovať, ak sa objavia nové zistenia.

Suspektná alebo potvrdená COVID-19

Za klienta so suspektnou COVID-19 sa považuje osoba s príznakmi akútnej respiračnej infekcie, ktorá sa prejavuje: kašľom, teplotou nad 38 °C, únavou, bolesťami svalov, bolesťami hlavy a občas i zažívacími ťažkosťami. Pri ťažšom priebehu má chorý sťažené dýchanie a môžu sa vyvinúť ďalšie komplikácie. Niektorí starší ľudia nemusia mať teplotu nad 38 °C.

Potvrdený prípad je taký, u ktorého bola COVID-19 potvrdená pozitívnym laboratórnym testom PCR metódou.

Posúdenie rizík v miestach starostlivosti

Posúdenie rizika v mieste starostlivosti (PRMS) hodnotí úlohy/aktivity, klienta a prostredie, v ktorom sa nachádzajú. Sociálny pracovník ho vykonáva pred interakciou s klientom, aby zistil, či existuje riziko vystavenia sa infekcii.

Hierarchia bezpečnostných opatrení

Existujú viaceré úrovne bezpečnostných opatrení. Najvyššia bezpečnosť sa dosiahne ich kombináciou. Najvyššia úroveň sa považuje za najúčinnejšiu pri znižovaní rizika vystavenia infekcii personálu sociálnych zariadení. Používanie osobných ochranných pomôcok (OOP) patrí k nižšej úrovni bezpečnostných opatrení.

Technické, režimové a bariérové opatrenia

Znižujú riziko vystavenia sa prameňu pôvodcu nákazy alebo faktoru jeho prenosu zavedením metód izolácie alebo ventilácie. Znižujú alebo vylučujú prenos a šírenie ochorenia od zamestnanca na klienta alebo opačne.

Medzi príklady patria pevné bariéry na rozhraní medzi klientom a personálom, ako aj medzi klientmi navzájom. K režimovým opatreniam patrí správne umývanie a dezinfekcia rúk alkoholovým dezinfekčným prostriedkom, používanie jednorazových vreckoviek a ich likvidácia do odpadových nádob a pravidelné účinné vetranie priestorov. Medzi ďalšie patrí vhodné zázemie pre personál s možnosťou oddelene uložiť (samostatné skrinky) civilný odev a používané OOP. Personál musí byť poučený a zaškolený o správnom spôsobe obliekania, vyzliekania a likvidácie OPP, aby nedošlo k prenosu nákazy a kontaminácii prostredia.

Umiestnenie klientov/ pacientov

Klient/pacient so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19 by mal byť ubytovaný v zariadeniach sociálnych služieb (ďalej len „ZSS“) na to vyčlenených alebo v jednoposteľovej izolačnej izbe ZSS dobre vetrateľnej s vlastným WC a podľa možnosti aj kúpeľňou, aby sa zabránilo prenosu infekcie.

Ak nie je možné umiestnenie na samostatnú izbu (v prípade veľkého počtu nakazených v zariadení), môžu byť viacerí takýto klienti umiestnení spoločne. Bolo by vhodné ich oddelenie minimálne dezinfikovateľnými závesmi a to v odstupe aspoň 2 metre od seba.

Pacienti, čakajúci na poskytnutie sociálnej služby ambulantnou formou (ak to nariadenie vlády dovoľuje), by mali byť izolovaní v oddelenom priestore, alebo aspoň dodržiavať vzdialenosť od ostatných minimálne 2 m.

Ak klienti tolerujú používanie ochranného rúška, mali by ho používať. Klienti majú dodržiavať hygienu rúk a respiračnú hygienu pri kašľaní a kýchaní. Často si umývať ruky mydlom a teplou vodou alebo používať alkoholový dezinfekčný prostriedok. Kašľať a kýchať do papierovej vreckovky, ktorú odhodia do nádoby na to určenej. Výnimočne kašľať a kýchať do rukáva v oblasti lakťovej jamky (nie do dlane).

Organizačné kontrolné opatrenia

Organizačné opatrenia (dodržiavania usmernení, postupov, tréningu a vzdelávania) znižujú riziko prenosu infekcií na pracovníkov a klientov.

Efektívne organizačné kontrolné opatrenia na zabránenie prenosu infekcie si vyžadujú podporu vedenia organizácie, komunikáciu s pracovníkmi, ako aj ich záväzné dodržiavanie zdravotníkmi a ďalšími užívateľmi.

Príkladmi organizačných kontrol môžu byť: vydanie a zverejnenie správnych postupov (pri používaní ochranných pomôcok, správnom spôsobe obliekania a vyzliekania OOP), preventívne meranie teploty klientom a zamestnancom prichádzajúcim do práce, a opatrenia na obmedzenie počtu návštev. Patria sem aj opatrenia obmedzujúce vstup a zabezpečujúce oddelenie personálu od klientov.

Osobné ochranné pomôcky

Hoci používanie OOP je najviac viditeľné, v hierarchii kontrolných opatrení predstavuje posledný stupeň a v rámci primárnej prevencie sa používa vždy spolu s ďalšími režimovými a bariérovými opatreniami. Používanie vhodných OOP vytvárajú fyzické bariéry medzi personálom a prameňom nákazy s cieľom minimalizovať expozíciu a predísť prenosu a ďalšiemu šíreniu nákazy.

Príkladmi OOP sú rukavice, plášte, ochrana tváre (vrátane chirurgických rúšok) a/alebo ochrana očí (vrátane ochranných okuliarov, tvárových štítov). Dôležitou úlohou organizácie je zabezpečiť, aby zamestnanci mali dostatok vhodných OOP na konkrétny výkon a aby boli teoreticky a prakticky zaškolení k tomu, ako si vybrať vhodné pomôcky, správne ich používať a likvidovať tak, aby sa zabránilo expozícii infekciou.

Zhrnutie odporúčaní OOP

Tieto odporúčania informujú o minimálnych požiadavkách na osobné ochranné pracovné pomôcky. Zamestnávateľ musí poskytnúť vhodné OOPP a pracovníci musia dodržiavať pravidlá ich používania pri prevencii a kontrole infekcií. **Pri každej manipulácii s klientom/pacientom je potrebné dodržiavať hygienu rúk.**

Kontakt s klientmi/ pacientmi s potvrdenou alebo suspektnou COVID-19

Miesto	Osoba	Aktivita	Druh OOP alebo opatrenia
Sociálne zariadenie – ústavné zariadenia			
Miestnosť (izba) pre klienta/ pacienta	**Personál**	Poskytovanie priamej starostlivosti klientom/ pacientom so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Bezpečnostné opatrenia proti kontaktnému a kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: » Chirurgické/ochranné rúško (pri realizácii ošetrovateľských úkonov a starostlivosť o ústnu dutinu, vyprázdňovanie – respirátor FFP2) » Ochranný plášť a návleky na obuv » Rukavice » Ochrana očí (okuliare/štít) » Čiapka
	Klient/pacient	Pri vstupe personálu do izby pacienta so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	» Chirurgické/ochranné rúško » Klient musí dodržiavať hygienu rúk » Klient musí dodržiavať pravidlá respiračnej hygieny pri kašli a kýchaní
	Návštevy	Vstupovanie do izby pacienta so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19 Návštevy obmedziť na minimum (napr. paliatívni klienti)	Bezpečnostné opatrenia proti kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: » Chirurgické/ochranné rúško » Ochranný plášť a návleky na obuv » Rukavice » Ochrana očí (okuliare/štít) » Čiapka
Iné priestory, cez ktoré pacienti/ klienti prechádzajú (napr. oddelenia, chodby)	**Pacient/klient**	Každá aktivita, ktorá nezahŕňa kontakt s klientom/pacientom so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Ochranné rúško (z nariadenia vlády SR)

Miesto	Osoba	Aktivita	Druh OOP/OOPP alebo opatrenia
Sociálne zariadenie – ambulantné zariadenia			
Konzultačná miestnosť/priestor	**Personál**	Priamy kontakt s klientom so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Bezpečnostné opatrenia proti kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: » Chirurgické/ochranné rúško » Ochranný plášť » Rukavice » Ochrana očí (okuliare/štít)
	Klienti so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Každá aktivita (strava sa preferuje v malých počtoch alebo individuálne na izbách)	» Poskytnúť im chirurgické/ochranné rúško, ak ho klient toleruje » Klient musí dodržiavať hygienu rúk » Klient musí dodržiavať pravidlá respiračnej hygieny pri kašli a kýchaní
Čakáreň	**Klienti so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19**	Každá aktivita	» Poskytnúť chirurgické/ochranné rúško, ak ho klient toleruje. » Okamžite presunúť klienta do priestoru oddeleného od ostatných; ak to nie je možné, zabezpečiť priestorovú vzdialenosť najmenej 2 m od ostatných pacientov vo vetrateľnej miestnosti.
Administratívne priestory	**Všetok personál**	Administratívne činnosti, ktoré nezahŕňajú kontakt s klientmi	» Ochranné rúško (z nariadenia vlády SR)

Miesto	Osoba	Aktivita	Druh OOP/OOPP alebo opatrenia
Sociálne zariadenie – ambulantné zariadenia			
Domáca starostlivosť	**Sociálny pracovník, opatrovateľ**	Navštevovanie klientov/pacientov so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19 a priama činnosť s klientom (opatrovateľské úkony – vzdialenosť menej ako 2 metre)	Bezpečnostné opatrenia proti kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: » Chirurgické/ochranné rúško (pri úkonoch ošetrovateľských alebo opatrovateľských s vyprázdňovaním alebo starostlivosť o ústnu dutinu FFP2) » Ochranný plášť » Rukavice » Ochrana očí (okuliare/štít) » Návleky na obuv
		Navštevovanie klientov/pacientov so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19 bez priamej činnosti s klientom (vzdialenosť viac ako 2 metre) (dovoz stravy, nákupu, likvidáciu odpadu)	» Chirurgické/ochranné rúško » Rukavice
	Klienti so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Pri návšteve sociálneho pracovníka / opatrovateľa (preferuje sa však telefonická konzultácia – osobne iba v nevyhnutných prípadoch)	» Chirurgické/ochranné rúško » Po návšteve dôkladne vydezinfikovať virucídnym prostriedkom (aj kľučky na dverách)
	Domáci opatrovatelia	Pri kontaktných činnostiach s členom rodiny so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19	Bezpečnostné opatrenia proti kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: » Chirurgické/ochranné rúško » Ochranný plášť » Rukavice » Ochrana očí (okuliare/štít)
	Návštevy	Pri vstupe do izby rezidenta so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19 Mali by byť obmedzené na minimum (napr. paliatívni pacienti) vzdialenosť viac ako 2 metre (ak vzdialenosť menej tak 2 metre)	Bezpečnostné opatrenia proti kvapôčkovému prenosu priamym kontaktom, ktoré zahŕňajú aj: » Chirurgické/ochranné rúško » Ochranný plášť » Rukavice » Ochrana očí (okuliare/štít) » Rúško a štít alebo FFP2 a okuliare